

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro
potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S.
Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, &
singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione
praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agr., 1684

Decisio XCVII. Papa si immunitatem à jurisdictione ordinarii alicui
Monasterio concesserit, illudque receperit sub protectione sedis
Apostolicæ, & ejus administrationem aliquibus concesserit, non ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61921](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61921)

Ultra quod talis subjectio non fuit facta ab omnibus Monialibus, sed solum
 pretenditur facta à majori parte, & aliis contradicentibus, quo fit, ut factum à ma-
 jori parte, non possit aliis præjudicare in his, quæ omnes in particulari tangunt, ut
 cum omnes, & ibi gloss. & Fel. num. 15. de consuet. Cap. de res. 152. num. 3.
 Nec ipse Archiepiscopus simpliciter recepit, sed cum obligatione confirmatio-
 nem à sede Apostolicâ impetrandi, quæ nunquam fuit subsequuta, & sic acceptum
 sine effectu remansit, per reg. quod datum sub conditione, illâ non adimpletâ, non
 habetur in consideratione. Card. Mantico, dec. 245. num. 9. cum simi.
 Et ita fuit resolutum utraque parte informante, &c.

 D E C I S I O X C V I I .

Papa si immunitatem à jurisdictione ordinarii alicui
 Monasterio concesserit, illudque receperit sub
 protectione sedis Apostolicæ, & ejus admini-
 strationem aliquibus concesserit, non possunt
 deinde isti in præjudicium Papæ & sedis Apосто-
 licæ iterum se subijcere jurisdictioni ordinario-
 rum.

R. P. D. C O C C I N O .

Vlixbonen. Monasterii.

Mercurii 19. Novemb. 1625.

S U M M A R I U M .

- 1 In Rota ad effectum preventionis ascenditur presentatio commissionis.
- 2 Moniales S. Clare sunt exempta à jurisdictione ordinario, & S. Sede Apostolica.

Decisio 461.
 par. 3. recept.

- Apostolica immediate subiecta reperiuntur.
- 3 Papa auctoritas immensa est.
 - 4 Subiecto Religiosorum erga suos Prælatus à Summo Pontifice dependet, sine cuius intentione, & ministerio, & intentione Prælatus regularis nullam haberent auctoritatem.
 - 5 Papa est summus Prælatus omnium cuiuscunque Religionis.
 - 6 Papa si demandaverit gubernium Monialium aliquibus religiosis, ipsi non possunt inconsulta Sede Apostolica dictum gubernium dimittere.
 - 7 Administratores Apostolici non possunt præiudicare Summo Pontifici, nec contra eius præceptum disponere, nisi in eælum ponendo.
 - 8 Ministri Summi Pontificis, non possunt eius potestatem coarctare, quia cum ipsi sint subditi, imminet sola necessitas parendi.
 - 9 Favori pro se introducto, quilibet potest renunciare.
 - 10 Sedes Apostolica plurimum interest plures habere immediate subiectos.
 - 11 Privilegio concessio alicui si simul etiam adest favor concedentis, non potest ei renunciare.
 - 12 Concessio facta alicui de certa aliquare, non extenditur ad casum diversum.
 - 13 Actionis mutatio, nec substantia facti est mutabilis in libello, sed solum augmentum, vel diminutio condemnationis firmâ remanente actione, & substantiâ.
 - 14 Concessio facta alicui, intelligitur facta secundum leges, non autem secundum eius voluntatem.
 - 15 Monachus incorrigibilis potest eijci è Monasterio.
 - 16 Monachus incorrigibilis, quibus concurrentibus possit eijci ex Monasterio.
 - 17 Moniales propter incorrigibilitatem non eijcienda è Monasterio. Sed nisi ibi corrigantur, possunt ad aliud Monasterium transferri.
 - 18 Conventus totum si sit incorrigibile, quid sit faciendum, & n. 19.
 - 20 Exemptus à jurisdictione Ordinarii non potest sine licentia Summi Pontificis renunciare exemptioni.
 - 21 Superioris valde interest suos subditos ab alio non iudicari.
 - 22 Exemptus ab Ordinario efficitur immediate subiectus D. Papa & Ecclesie Romanæ, quamobrem sine illius licentia in alium conficere nequit.
 - 23 Papa ex quo solet moveri ad eximendum aliquem jurisdictione Ordinarii, potest renunciari in præiudicium eius, cui illud fuit concessum.
 - 24 Libertatis ius est ut conuictum inter exemptum, & eximentem, ut commodè separatio fieri nequeat.
 - 25 Exemptionis privilegio an possit renunciari, quando non fuit concessum motu proprio.
 - 26 Exemptio fit gratia exemptoris, & videtur n. 28.
 - 27 Prælatus potest condonem Ecclesie facere meliorem, non autem deteriore.

- 30 Renunciare tacite ei non potest, si nec
expresse id sit permissum. cedit, si per renunciationem veniatur ad res communes, & non
32.
- 31 Contra privilegium si omnes de com-
munitate vellent facere, unus solus
potest contradicere, sed hoc non pro-
33 Sedis Apostolica interest habere in
ptos.

Post commissionem mihi directam, alia pars presentavit commissionem R. P. D. meo Buratto in forma & pravenit in citando valde solers, ut causi per quos cognosceretur, sed certe decipiebatur, quia in Rota attenditur praxi commissionis, ita nempe, ut usque ad An. 1375. mandavit Cancell. ut haberetur de d. consult. in antiq. & passim servatur, ut in decif. 6. de rescript. patiter in antiq. quod tiam disponit Constitutio Innocent. de qua Cassad. decif. 5. de rescript. P. 1. in p. lib. 3. cap. 11. num. 1. Mandos. & commiss. 10. andat, qui pravenit, vers. 3. prorsus illa p. decif. 470. lib. 2. Thom. de Tan. decif. 57. A. A. in ut. de rescript. §. 16. sed ad tollendos omnes difficultates cum R. P. D. meo Burattus valetudine prapenditus non esse tunc cito venturus ad Rotam, pars altera recursum habuit ad S. D. N. qui per membra le mihi rescriptis, ut procederem in causa servatis servandis, hoc est parte legitimitate, quae cum nisi moras quareret, & citasset etiam ad dicend. contra articulationem eodem D. meo infirmo, & postmodum accesserit ad me, ut tanquam Decretum ob malam habitudinem D. mei articulos admitterem, id facere reculavi, cum illa esset mea, ideo que appellationi interpositae refutatorios dedi, cum ista serie habuignoverim, partem nihil aliud querere praeter fugam. Quapropter elapso diectionis ad informand. proposui dubium, an esset recedend. a decisione R. P. D. meo Remboldi sub die 2. Junii huius anni, quod dubium pendet ex duobus. Primo, si licet, ut videatur, an Commissarius Generalis potuerit dimittere has Moniales in mundo, An dictae Moniales potuerint se subicere obedientiae Ordinarii.

Ad primam partem fuit dictum, quod quicquid sit de jurisdictione Commissarii Generalis, etiam quod in Religione ipsa haberet amplissimam facultatem, subminus nec ipse, immo neque ipsemet Generalis, ac tota Religio has Moniales potuerat dimittere, cum agatur de Monialibus S. Clarae, quae sunt exemptae a jurisdictione ordinariorum, & sanctae Sedi Apostolicae immediate subiectae, ut patet ex Bulla Eugenii IV. sub datum Florentiae anno 1439. Id. Aug. Anno Pont. 9. quae est apud Rodrig. 29. & fuerunt potestatis sub gubernio, & obedientia Generalis, & Provincialium Minorum, sub laicis protectoribus, quorum auctoritate regerentur, ut in Constitutione ejusdem Eugenii, sub datum Bononiae anno 1427. & Idus Decembris anno 7. apud eundem Rodrig. consti. 27. quae licet anterior, non tamen fuit per sequentem, revocata cum in posteriori expresse dicatur, quod Summus Pontifex non intendit per illam praedjudicare gubernio, quod Generales Ministris,

ministri, alique officiales dictarum Monialium habent; quare cum Summus Pontifex has Moniales subjecerit Curæ Regularium, & postmodum à Jurisdictione Ordinariorum exemerit, & immediatè Sedi Apostolicæ subjecerit; non potuit Commissarius eas dimittere sine licentia Pontificis, cujus auctoritas immanens est. *cap. ad honorem de auct. & us. Pal. Gemin. consil. 14. in princip. numer. 2. Rom. consil. 369. col. 2. in princip.* & in specie subjectio Religiosorum erga suos Prælatos à Summo Pontifice dependet, sine cujus ministerio, & intentione Prælati Regulares nullam haberent jurisdictionem. *Medin. de indul. cap. 24. Sol. de iustitia, & jur. lib. 10. quest. 1. art. 4. & lib. 8. quest. 3. art. 1. Victor. in relect. de potest. Eccles. quest. 2. numer. 28. Alph. de Castr. lib. secundo. de just. haret. puni. cap. 24. & contra hereses in verbo Episcopus, ipse nimirum Pontifex summus, est summus Prælati cujuscunque Religionis, ut bene advertit Suar. de relig. Tom. 4. lib. 3. cap. 17. num. 1. & lib. 6. cap. 4. numer. 21. ante fin.* Quapropter cum Papa gubernium dictarum Monialium Fratribus demandasset, & illas ab Ordinariorum Jurisdictione exemerit, & immediatè Sedi Apostolicæ supposuerit, cujus nomine Fratres gubernant, non poterunt illas inconconsultà Sede Apostolicà dimittere, *Ang. consil. 369. numer. 7. ubi quod Administratores Apostolici non possunt præjudicare Summo Pontifici; nec poterant admittendo dictas Moniales ponere os in cælum, & Summi Pontificis coarctare potestatem, cum ipsi sint subditi, quibus imminet necessitas sola parendi, ut pulchrè dicit Bald. consil. 331. ante med. vers. nec possum lib. 4.*

Non adversatur, quod Commissarius potuerit renunciare huic privilegio, ut quisque potest juri suo renunciare *ad l. si quis in conscribendo, C. de pact.* quia motivum posset considerari, si privilegium simpliciter fuisset concessum favore Fratrum, sed cum Pontifex sub protectione Sedis Apostolicæ eas receperit, & ea occasione gubernium confirmaverit, hoc fuit actum non solum favore Fratrum, sed ipsius etiam Sedis, cujus interest multos habere immediatè subiectos, *Clem. pastoralis de re judic. Rebuff. consil. 142. ideo non potuerunt dicto privilegio renunciare, Felin. in cap. cum accessissent, numer. 29. de consuet. & ibi Dec. col. penult. vers. secund. prædicta conclusio, & numer. 13. col. ult. concl. 6. & generaliter de renunciatione Galeras. tom. 1. lib. 3. cap. 1. numer. 4. vers. & ideo, & numer. 63. ex l. non videtur ff. de reg. jur. & l. si quaramus ff. de testam. Bald. Tit. qualiter feud. alien. poss. § porro, numer. 1. Cast. in l. penult. col. fin. & ibi Jas. num. 14. C. de pact.*

Non obstat Constitutio Bonifacii VIII. apud Rodriq. IV. quam etiam refert Tom. 1. 99. *Regul. quest. 17. art. 8.* quia etsi Bonifacius concedat facultatem Ministris per se, vel alios visitandi, corrigendi, & reformandi tam in capite, quam in membris ea quæ correctionis & reformationis indigent, nihilominus ista facultas procedit, quoad visitationem, & correctionem morum, non autem quoad mutationem status, renunciando gubernio, ut bene ad propositum *Bart. in l. edita*

edicta n. 8. C. de edem. ubi quod nec mutatio actionis, nec substantia facti est mutabilis in libello, sed solum augmentum, vel diminutio condemnationis firmam remanente actionis substantia, namque facultas intelligitur concessa secundum legem non autem secundum voluntatem super totum, Dec. cons. 146. n. 9. & in terminis dicitur in iurisdictionis 4. Maii & 15. Novemb. 1604.

- Non obstat quod Monachus incorigibilis potest ejici e Monasterio. Cap. 80. numero primo de regul. & in tract. de reg. comment. 2. numero 36. vers. proprio verb. negante. Quod motivum fuit deductum in alia positione, cui Dominus respondit, quia non meretur allegari, sed quoniam hodie vociferabatur hoc tollere omnem difficultatem, ideo fuit responsum hic non applicari materiam reiectionis: primo, quia agitur de Monialibus, licet enim Monachus incorigibilis possit ejici a Monasterio, & habitu privari, ad hunc tamen effectum requiritur ultra incorigibilitatem, quod defectus non solum innotescant Fratrum, sed etiam secularibus, quod ex his aliis de facili possunt contumpi, ut est origo dictum S. Bonaventurae quaestione 14. super reg. S. Francisci, quod certe determinat in Monialibus, quae propter incorigibilitatem non sunt efficienda simpliciter a Monasterio, sed nisi ibi puniantur, possunt ad aliud transferri, ut est constitutio Urbani IV, quae loquitur in puncto de Monialibus S. Clarae, quam refert Roder. regul. tom. 1. q. 49. art. 1. post princ. & Miranda de monial. q. 3. art. 2. quae constitutio in hac parte neque per Constit. Pii V. neque per Conc. Trident. licet strictiora sint, censetur revocata, ut per Roderic. ibid. art. 5. vers. 2. & Miranda cit. loco vers. quartus casus. Secundò fuit dictum hic non applicari, quia agitur de toto conventu ejiciendo, & non non reperitur cautum, neque aliquis est qui dicat integrum conventum posse ejici, sed quando Monasterium delinquit in casu, quo Monachus particularis ejicitur, Monasterio providetur per mutationem superiorum. Cap. quoniam de summi ibi: quod si forte propter nimiam multitudinem aliqui nequiverint commode collocari, & damnabiliter in saeculo evagentur, recipiantur in eisdem Monasteriis, mutatis prioribus locis, & inferioribus assignatis.

Quantum attinet ad secundum caput, an Moniales potuerint se subditos obedientiae Ordinarii? negativè fuit responsum, quia exemptus sine licentia Summi Pontificis non potest renunciare exemptioni, ut est textus rotundus in cap. cum inter pore 5. de arbit. ubi Abb. num. 2. vers. & per istum textum glossa fin. in Clement. penult. de sent. excomm. quam Abb. ibidem & in d. cap. cum tempore dicit singularem: ratio est, quia interest Romani Pontificis, qui est superior, subditos suos ab alio non judicari. Id. Abb. in cap. 1. num. 19. de re iudic. & in cap. si de terra num. 5. de privul. & in cap. significasti num. 8. in fin. & numer. 9. de foro comp. Joan. Andr. in cap. scienti 27. in fine vers. si vero reperitur & ibi Franc. numer. 4. de reg. iur. in 6. Felis. in cap. cum olim num. 3.

num. 3. de prescript. Armill. in sum. verb. exemptio num. 8. Gaill. lib. 1. observ. 40. numer. 2. Galerat. de renunciat. tom. 2. cent. 2. renunc. 140. numer. 18. Chokier. de jurisdictione ordinaria in exemptis lib. 2. questione 7. Et libro 3. questione 34. per tot. & per dictum textum in cap. cum tempore, & per alias rationes in terminis exemptionis regularium est consilium Castren. 432. incip. videtur dicendum numero 3. libro 1. ubi in vers. quod autem ponderat, quod per privilegium exemptionis effecti sint immediate subiecti D. Papæ & Ecclesiæ Romanæ, quam obrem sigillius licentia in alium consentire non possunt, hoc nempe tenderet in derogationem jurisdictionis pontificiæ. Considerat ulterius, quod privilegium videtur fuisse concessum in odium Ordinariorum, qui dicitur religiosis erant nimis infesti, eosque nimium gravabant, & concludit, quod ideo non possunt se subijcere jurisdictioni Ordinariotum, & quamvis in casu Castren. legeretur in privilegio, quod ipsi Ordinarii erant nimis infesti, hæc tamen est una exemptionibus, ex quibus Papa censetur concedere privilegium exemptionis, ut dicit Bald. de privil. in tract. exempti. c. 1. n. 4. Rebuff. cons. 142. col. 2. in princ. Erasmi à Chokier de jurisd. ord. in exempti. l. 1. c. 1. n. 17. Et l. 2. g. 7. n. 3. in fine Et l. 3. g. 34. & in terminis regularium Roman. cons. 369. n. 18. quem ultra Castren. loco cit. n. 5. sequitur Felin. in c. cum olim n. 3. de prescript.

Non obstat, quod privilegio possit renunciari in præjudicium exempti, secus 24
 vero eximentis. Glof. fin. in d. c. cum tempore de arbit. quia ut dicit Abb. ibidem num. 7.
 non potest considerari aliquid effectus quantum ad exemptum; nam jus libertatis est
 ita conjunctum inter exemptos & superiorem, ut commodè separatio fieri non
 possit; neque est verum quod ait Alberic. in l. si quis in contribuendo 39. numero sexto
 C. de Episc. & Cler. quod scilicet possit renunciari privilegio specialis exemptionis,
 quando motu proprio non fuit concessum, quia Silvest. in summa verb. exemptio §.
 20. dicit contrarium esse verius, evidentissimâ ratione, scilicet quia exemptio fit
 gratiâ exemptionis, quod dictum sequitur Armill. eod. verb. numero octavo. Rebuff.
 dicto consilio 142. col. 2. vers. exempta. Chokier loco citato numero decimo septimo libro
 primo. Et licet in aliis non Ecclesiasticis possit dari jurisdictione in præjudicium eorum
 qui se submittant, non tamen in præjudicium superiorum. Archidiacon. in cap. con-
 gressus num. 4. quasi 3. Bald. in l. si quis ex consensu num. 8. C. de Episcop. audient. Af-
 si. de prohib. feud. alien. per Federic. §. præterea inter duos numero 23. cum alleg. per
 Surd. consil. 47. num. 25. libro 1. Nihilominus ut advertit Abb. in d. cap. cum tempore in
 fine hoc indistinctè non procedit in Ecclesia. Remittit ad not. per Innocent. in cap.
 Prælati potest conditionem Ecclesiæ meliorem facere, non autem deteriolem, ut
 in cap. fraternitatem de donat. Et subdit post Innocent. quod per unum vel plures a-
 ctus non censetur renunciatum favori Ecclesiæ, cum etiam expresse non possit re-
 nunciari; & rursus addit, quod si omnes vellent facere contra privilegium, unus
 solus

- 31 solus posset contradicere, prout evenit in calu isto, ubi magna pars Monialium, non
non major, contradixit. *Suarez de leg. l. 8. c. 33. n. 2.* & quamvis idem *Abb. n. 2.* dis-
cat prædictam non procedere, quando per reanuntiationem revertitur ad jus con-
32 mune; hoc tamen dictum quatenus verum in hac facti specie non officit, propter
præjudicium Sedis Apostolicæ, cuius interest habere exemptos, ut supra dictum est,
& bene *Gail. observat. 40. n. 2. l. 1.* quapropter merito Ordinarius noluit simpliciter
33 recipere dictas Moniales, sed reservato beneplacito.
- Et ita per Dominos causâ per binas vices maturè discussâ, fuit unanimiter con-
clusum, perpenſis etiam omnibus in alia positione allegatis, & his quæ ulterius obje-
possent, cum sua egeat celeri expeditione ob magna scandala, quæ in illis partibus
de causa quotidie nascuntur.

Ad partis 4 Quæst. 1. 2. & 3. Additio.

AD id quod in fine quæstionis tertiæ D. Auctor adducit de non usu seu non
receptione extravagantis Pauli II. quæ incipit. *Ambitiosæ vid. Salvetti in verb.*
excommunicatio 7. n. 83. Navarr. lib. 3. conf. 10. de reb. Eccl. & in Man. c. 27. n.
149. *Covarruv. variar. resol. l. 2. c. 16. n. 6.* ubi testantur in pluribus locis d. extravag-
gantem receptam non fuisse, & pro hoc allegatur etiam quædam decisio Mohedani
250. *de reb. Eccl. non alien. c. 219. de decim.* Verum cum supra ad quæstionem 50. partem
notaverimus vim & potestatem Constitutionum Apostolicarum non pendere à re-
ceptione subditorum, non immeritò posset de hujus assertionis relevancia dubitari
& in terminis extravagantis *Ambitiosæ* expressè contrariū resolvit. *Per. de Benintendi.*
decis. 3. n. 9. quem sequitur *Redoan. de reb. Eccl. non alienand. quæst. 58. n. 25.* ubi dicitur
quod cum prædicta constitutio disponat prohibendo & pœnam imponendo, si quis
cum aliis impressa in corpore juris, ac quotidie Romana curia pro ejus observantia
pronunciet, non potest dici, quod non sit moribus utentium recepta: & ad summa
dicta non receptio suffragari posset quoad evitandas pœnas & censuras in d. con-
stitutione comminatas, non verò quoad ipsam dispositionem principalem, maxime
cum ab Episcopis & Prælatibus, qui à Papa confirmantur, juramentum exigi solet, de
non alienando inconsulto Romano Pontifice, ut appositè consideravit *Layman.* in
Theol. mor. l. 3. tract. 4. c. 10. n. 10. vers. neque hæc dicta.

